

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevan EU:n sääntelyjärjestelmän uudelleentarkastelusta”

(2007/C 97/10)

Euroopan komissio päätti 29. kesäkuuta 2006 EY:n perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 11. tammikuuta 2007. Esittelijä oli Thomas **McDonogh**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 15.–16. helmikuuta 2007 pitämässään 433. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 139 ääntä puolesta 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Taustaa

markkinoiden kilpailua, parantaa sisämarkkinoiden toimintaa ja suojella unionin kansalaisten etuja ⁽⁶⁾.

1.1 Tiivistelmä

Tiedonannossa kerrotaan sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen sääntelyjärjestelmään kuuluvien direktiivien ⁽¹⁾ toimivuudesta. Siinä verrataan saavutettuja tuloksia järjestelmälle asetettuihin tavoitteisiin ja kartoitetaan alueita, joilla tarvitaan muutoksia. Ehdotettuja muutoksia käsitellään tiedonantoon liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa ⁽²⁾. Tiedonantoon liittyvässä vaikutustenarvioinnissa ⁽³⁾ esitetään useampia tarkasteltuja vaihtoehtoja, joiden pohjalta on päädytty tiedonannossa esitettyihin päätelmiin.

Sääntelyjärjestelmään sisältyvien säädösten pääkohdat voidaan tiivistää seuraavasti:

1.2 Järjestelmän rakenne

Laajan kasvu- ja työllisyysstrategian keskeisiin haasteisiin ⁽⁴⁾ kuuluu tavoite, jonka mukaan unioniin on luotava yhtenäinen eurooppalainen tietoalue ja siihen liittyvät avoimet ja kilpailukykyiset sisämarkkinat. Sähköinen viestintä tukee koko talouselämää, ja sähköistä viestintää edistetään EU:ssa yhteisellä sääntelyjärjestelmällä, joka tuli voimaan vuonna 2003.

Järjestelmä muodostaa yhtenäisen ja yhteisen säännösten, jota sovelletaan kaikkeen sähköiseen viestintään, olipa se langaton tai langallinen, dataa tai ääntä, Internetiin perustuvaa tai piirikytkeästä taikka henkilökohtaista tai joukkoviestintää ⁽⁵⁾. Järjestelmän tavoitteena on edistää sähköisen viestinnän

— **Puitedirektiivissä** säädetään sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen unionitason sääntelyn pääperiaatteista, tavoitteista ja menettelyistä.

— **Käyttöoikeuksia ja yhteenliittämistä koskevassa direktiivissä** säädetään menettelyistä ja periaatteista, jotka koskevat kilpailua edistävien käyttöoikeus- ja yhteenliittämisaikamusten asettamista operaattoreille, joilla on huomattavaa markkinavoimaa.

— **Valtuutusdirektiivissä** säädetään yleisvaltuutusjärjestelmästä, joka korvaa yksittäiset tai ryhmäluvat, helpottaa markkinoille pääsyä ja keventää operaattorien hallinnollista taakkaa.

— **Yleispalveludirektiivissä** asetetaan vähimmäisvaatimukset kohtuuhintaisten sähköisen viestinnän peruspalvelujen saatavuudelle ja taataan sähköisen viestinnän palvelujen käyttäjien ja kuluttajien perusoikeudet.

— **Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivissä** säädetään yksityisyyden ja henkilötietojen suojaamisesta yleisissä viestintäverkoissa tapahtuvan viestinnän yhteydessä.

⁽¹⁾ Direktiivit 2002/19/EY, 2002/20/EY, 2002/21/EY, 2002/22/EY (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 7) ja 2002/58/EY (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37).

⁽²⁾ SEC(2006) 816.

⁽³⁾ SEC(2006) 817.

⁽⁴⁾ KOM(2005) 24, 2.2.2005.

⁽⁵⁾ Kaupalliset sisältöpalvelut — kuten tietoyhteiskunnan palvelut ja joukkoviestintä —, joita voidaan tarjota viestintäinfrastruktuurin välityksellä, kuuluvat muiden yhteisön säädösten soveltamisalaan (esim. direktiivi 2000/31/EY sähköisestä kaupankäynnistä ja televisio ilman rajoja -direktiivi 89/552/ETY). Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin 2000/31/EY mukaan tietoyhteiskunnan palveluilla tarkoitetaan kaikkia etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluja, joista tavallisesti maksetaan korvaus (johdanto-osan 17. perustelukappale).

⁽⁶⁾ KOM(2003) 784 lopullinen.

- Komission **kilpailudirektiivillä** vahvistetaan perustamissopimuksen 86 artiklaan perustuvia oikeudellisia toimenpiteitä, joiden avulla televiestintäalan kilpailua on vapautettu. (Aihetta ei käsitellä tämän uudelleentarkastelun yhteydessä.)
- Komission **suosituksessa merkityksellisistä markkinoista** luetellaan 18 osamarkkinaa, joita kansallisten sääntelyviranomaisten tulee tarkastella.

Lisäksi komissio on tehnyt **radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän perustamista koskevan päätöksen** (2002/622/EY), jonka avulla pyritään varmistamaan taajuuksien saatavuus ja tehokas käyttö sisämarkkinoilla.

1.3 Sääntelyjärjestelmän arviointi — tavoitteiden saavuttaminen

Markkinakehitys

Siitä alkaen, kun markkinat avattiin kokonaan kilpailulle vuonna 1998, käyttäjät ja kuluttajat ovat hyötynet enemmän valinnanvarasta, alentuneista hinnoista sekä innovatiivisista tuotteista ja palveluista. ICT-alan markkina-arvo vuonna 2005 oli 614 miljardia euroa (?). Makrotalouden näkökulmasta tieto- ja viestintäteknologia lisää myös kaiken kaikkiaan Euroopan talouden tuottavuuden kasvua ja kilpailukykyä ja on siis kasvua ja työpaikkojen luomista edistävä tekijä.

Sidosryhmien kuuleminen

Komission lausuntokierroksella saaduissa vastauksissa (?) suhtauduttiin yleensä myönteisesti sääntelyjärjestelmän vaikutuksiin. Kuluttajat ja elinkeinoelämää edustavat ryhmät kannattivat sääntelyjärjestelmässä sovellettua lähestymistapaa mutta arvostelivat järjestelmän täytäntöönpanoa. Monet kehittivät yksinkertaistamaan markkina-analyysissä sovellettavia menettelyjä ja suhtautuivat kaiken kaikkiaan myönteisesti radiotaajuusalan yhdenmukaistamista koskeviin uusiin institutionaaliin järjestelyihin (?).

Innovointi, investoinnit ja kilpailu

Alan investoinnit ovat viime vuosina olleet Euroopassa suuremmat kuin muualla maailmassa (45 miljardia euroa vuonna 2005) (10). Tärkein investointeja liikkeelle paneva voima on

(?) KOM(2006) 68, 20.2.2006.

(8) Vastauksiin voi tutustua osoitteessa http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/info_centre/documentation/public_consult/review/index_en.htm.

(9) Radiotaajuuksia koskeva päätös N:o 676/2002/EY mahdollistaa radiotaajuuksien käytön ehtojen teknisen yhdenmukaistamisen (radiotaajuuskomitean välityksellä); radiotaajuuspolitiikan strateginen neuvonta hoidetaan radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän välityksellä.

(10) Ks. alaviite 6.

kilpailu. Eniten investointeja ovat houkutelleet sellaiset maat, jotka ovat soveltaneet EU:n sääntelyjärjestelmää tehokkaasti ja kilpailua edistävästi (11). Laajakaistan käyttö näyttää olevan yleisintä sellaisissa maissa, joissa kilpailu vakiintuneiden operaattoreiden ja kaapelioperaattoreiden välillä on voimakasta (12).

Tiivistelmä

Hallinnointia tehostamalla voitaisiin komission näkemyksen mukaan hyödyntää radiotaajuuksien potentiaali kaikilta osin, mikä edistäisi innovatiivisten, monipuolisten ja kohtuuhintaisten palvelujen tarjontaa unionin kansalaisille ja parantaisi Euroopan ICT-teollisuuden kilpailukykyä. Muilta osin komissio katsoo, että investointeja, innovointia ja markkinakehitystä voidaan edistää parhaiten sääntelyjärjestelmän periaatteiden ja joustavien sääntelyvälineiden avulla, kunhan niitä sovelletaan täysimääräisesti ja tehokkaasti.

1.4 Ehdotetut muutokset

Nykyinen sääntelyjärjestelmä on tuonut merkittäviä hyötyjä, mutta useita siihen kuuluvia alueita on tarkistettava, jotta järjestelmä olisi toimiva myös tulevan vuosikymmenen ajan. Suurimmat muutostarpeet ovat seuraavissa kahdessa kysymyksessä:

- radiotaajuuksien hallinnointia koskevan komission toimintalinjan soveltaminen sähköiseen viestintään (toimintalinja määritettiin syyskuussa 2005 annetussa tiedonannossa (13))

- ennakkosääntelyn alaisten markkinoiden analyysihin liittyvien menettelyjen keventäminen.

Näiden kahden lisäksi komissio on määrittänyt muita muutoksia, joiden tavoitteena on

- vakiinnuttaa yhtenäismarkkinat

- vahvistaa kuluttajien ja käyttäjien etua

- parantaa turvallisuutta ja

- poistaa vanhentuneet säännökset.

Puheena olevassa tiedonannossa ja siihen liittyvässä valmisteluasiakirjassa (14) esitellään komission analyysi ja ehdotuksia muutoksiksi.

(11) London Economics yhteistyössä PricewaterhouseCoopersin kanssa Euroopan komission tietoyhteiskunnan ja viestimien pääosaston toimeksiannosta: selvitys *An Assessment of the Regulatory Framework for Electronic Communications — Growth and Investment in the EU e-Communications Sector* (julkaistaan myöhemmin).

(12) Ks. tiedonantoon liittyvä komission yksiköiden valmisteluasiakirja, tekstijakso 2.

(13) KOM(2005) 411, 6.9.2005.

(14) SEC(2006) 816.

2. Johdanto

2.1 Komitea kannattaa suurelta osin komission ehdotuksia sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevan EU:n sääntelyjärjestelmän uudelleentarkastelusta. Komitea panee myös merkille, että komissio on tehnyt uudelleentarkastelun aikana mittavan työn: asiantuntijaselvitysten ja kaikkien sidosryhmien kuulemisten anti on tiivistetty suosituksiin, jotka esitetään tiedonannossa sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevan EU:n sääntelyjärjestelmän uudelleentarkastelusta (KOM(2006) 334 lopullinen) sekä siihen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa (SEC(2006) 816). Komitea pyytää kuitenkin komissiota ottamaan huomioon käsillä olevan lausunnon sisältämät varaukset ja suositukset.

2.2 Sääntelyjärjestelmä tulee sovittaa yhteen tieto- ja viestintäteknikan (ICT) alan kehittämisstrategian kanssa, ja sen tulee auttaa pitämään yllä sähköisen viestinnän ratkaisevan tärkeää asemaa unionin talous- ja yhteiskuntaelämässä. Komitea puoltaakin voimakkaasti järjestelmän uudelleentarkastelun tavoitteita, jotka koskevat aloitteen ”i2010 — eurooppalainen tietoyhteiskunta 2010”⁽¹⁵⁾ edistämistä. Siinä esitetään, miten tieto- ja viestintäteknikan ala voi edistää kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä Lissabonin strategian mukaisesti. Komitea toteaa erityisesti, että sääntelyjärjestelmä on tärkeä seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi: kohtuuhintaisia ja turvallisia laajakaistayhteyksiä, rikasta ja monipuolista sisältöä ja digitaalipalveluja tarjoavan yhtenäisen eurooppalaisen tietoaalueen luominen, maailmanluokkaa olevan tutkimustoiminnan ja innovoinnin takaaminen ICT:n alalla kuroamalla umpeen Euroopan tärkeimpien kilpailijoiden etumatka sekä tietoyhteiskunta, joka edistää osallisuutta, tarjoaa laadukkaita julkisia palveluja ja parantaa elämänlaatua.

2.3 Komitea panee merkille, että järjestelmä on ollut menestys käyttöönotostaan lähtien. On syntynyt yleiseurooppalaista televiestintäteollisuutta, palveluja koskeva kilpailu on lisääntynyt useilla markkinoilla, innovaatiotoiminta on vilkasta, ja EU:n alueen televiestintäpalvelujen todelliset kustannukset ovat pienentyneet. Komitea toteaa myös, että markkinainvestoinnit ovat lisääntyneet viime vuosina ja että Eurooppa on ohittanut Yhdysvallat sekä Aasian ja Tyynenmeren alueen investointien määrässä. Investointiaste on ollut korkein niissä maissa, jotka ovat alkaneet soveltaa järjestelmää määrääjässä ja tehokkaasti, mikä osoittaa järjestelmän vaikuttavan myönteisesti. Myönteisistä vaikutuksista huolimatta komitea huomauttaa, että digitaalinen kahtiajako on edelleen syventynyt kaikkialla Euroopassa.

2.4 ETSK kiinnittää komission huomiota aiempiin

⁽¹⁵⁾ KOM(2005) 229 lopullinen, ks. http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/i2010/index_en.htm.

lausuntoihinsa⁽¹⁶⁾, joissa komitea ilmaisee kannattavansa sääntelyjärjestelmää ja esittää suosituksia siitä, miten toimia sähköisen viestinnän alan kehittämiseksi ja kasvattamiseksi voitaisiin parantaa ja i2010-strategiaa edistää.

Käsillä olevassa lausunnossa komitea esittää huomioita erityisen ongelmallisista alueista ja antaa suosituksia.

3. Suositukset

3.1 Sääntelyn yleisperiaatteena olevan yleisen edun — yleisen hyödyn — tulisi olla etusijalla yksityiseen ja yritysten etuun nähden. Komitean mielestä markkinat eivät yksin pysty kunnolla sääntelemään itseään yleistä hyötyä ajatellen. Tarvitaan siis vahva sääntelyjärjestelmä, jonka avulla ajetaan laajojen kansalaisjoukkojen etuja Lissabonin strategian mukaisesti.

3.2 Euroopan unionin tulisi siirtyä taajuuksien hallinnoinnissa mahdollisimman nopeasti kohti nykyistä markkinavetoisempaa lähestymistapaa, jossa markkinatoimijoilla on yhä paremmat toimintamahdollisuudet, taajuuksien jälleenmyynti on laajempaa ja taajuusalueiden myöntämiseen liittyy entistä vähemmän jäsenvaltioiden byrokraattista määräysvaltaa. Tässä yhteydessä pitää kuitenkin ottaa asianmukaisesti huomioon kohdassa 3.1 esitetty varaus.

3.3 Tulisi perustaa Euroopan radiotaajuusvirasto, joka laatii yhtenäisen, integroidun ja yleiseurooppalaisen taajuuksienhallinnointijärjestelmän.

⁽¹⁶⁾ ETSK:n lausunnot mm. seuraavista aiheista:

- Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle — Sähköistä liiketoimintaa koskevien politiikkojen mukauttaminen muuttuvassa ympäristössä: GoDigital-aloitteen opetukset ja tulevaisuuden haasteet, EUVL C 108, 30.4.2004, s. 23
- Ehdotus — Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Internetin ja uuden verkkoteknologian käyttöturvallisuutta koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamisesta, EUVL C 157, 28.6.2005, s. 136
- Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Nopeiden yhteyksien Eurooppa: sähköisen viestinnän viimeaikainen kehitys, EUVL C 120, 20.5.2005, s. 22
- Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — i2010 — kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta, EUVL C 110, 9.5.2006, s. 83
- Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Esteetön tietoyhteiskunta (eAccessibility), EUVL C 110, 9.5.2006, s. 26
- Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Laajakaistan levinneisyserojen umpeen kurominen, CESE 1181/2006
- Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Turvallisen tietoyhteiskunnan strategia — Lisää vuoropuhelua, yhteistyötä ja vaikutusmahdollisuuksia, R/CESE 1474/2006 (valmisteilla).

3.4 Samanaikaisesti kun 7 artiklan mukaisen menettelyn ilmoitusvaatimuksia höllennetään, komission tulisi valvoa yhä tiiviimmin kansallisten sääntelyviranomaisten toteuttamia sääntelytoimenpiteitä tarjonnan monipuolisuuden lisäämiseksi.

3.5 Komission tulisi kunnioittaa eri jäsenvaltioiden markkinoiden olosuhde-eroja sekä kansallisten viranomaisten erityistä asiantuntemusta kyseisistä olosuhteista. Komitea suhtautuukin erittäin varauksellisesti ehdotukseen komission veto-oikeudesta 7 artiklan mukaisessa menettelyssä ja korostaa, että tällaisten valtuuksien käytössä tulee noudattaa äärimmäistä varovaisuutta.

3.6 Komitea on huolissaan siitä, että suurten monikansallisten palveluntarjoajien ja verkko-operaattorien liiallinen painoarvo sääntelyjärjestelmässä saattaa johtaa oligopolien syntymiseen. Sääntelyjärjestelmässä tulee ottaa tämä huoli asianmukaisesti huomioon, eikä monikansallisten yhtiöiden tulisi saada järjestelmässä epäoikeudenmukaista etua.

3.7 Komission tulisi hyödyntää nykyistä enemmän viestintäkomiteaa ja radiotaajuuskomiteaa sekä Euroopan sääntelyviranomaisten ryhmää ja radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevää ryhmää vauhdittaakseen sisämarkkinoiden kehitystä, toimintalinjojen yhdenmukaistamista ja sääntelyn yhtenäistämistä.

3.8 Jotta kuluttajat saisivat korkeatasoista tietoa palvelutarjonnasta, komitea ehdottaa, että kansallisia sääntelyviranomaisia kannustettaisiin ottamaan käyttöön verkkotyökaluja, joiden avulla kuluttajien on entistä helpompi vertailla markkinoilla kilpailevien tuottajien sähköisen viestinnän tarjontaa (palveluja ja hintoja).

3.9 Vuonna 2007 julkaistavaksi ehdotetussa vihreässä kirjassa yleispalvelusta tulisi ottaa huomioon, että yhä suureneva ero EU:n kehittyneimpien ja heikoimmin kehittyneiden alueiden perusrakenteissa ja palveluissa tulee kuroa umpeen. Ellei eroa pyritä käytettävissä olevia välineitä koskevan analyysin perusteella ja sovitussa määräajassa poistamaan yleispalveluvelvoitteen avulla, on löydettävä vaihtoehtoisia keinoja, joita voisivat olla EU:n rakennerahastovaroista tuettavat kansalliset investointiohjelmat.

3.10 Komitea katsoo, että laajakaistayhteyksien saatavuus olisi sisällytettävä yleispalvelun määritelmän soveltamisalaan, sillä laajakaistapalvelujen merkitys taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle kasvaa jatkuvasti ⁽¹⁷⁾.

3.11 Lisäksi komitea toistaa aiheutta ”Laajakaistan levinneisyserojen umpeen kurominen” koskevassa lausunnossa ⁽¹⁸⁾ esittämänsä suosituksen: komission tulisi määritellä laajakaistan määritelmään sovellettavat vähimmäissiirtonopeus ja palvelun laatuvaatimukset.

3.12 Komitea kehottaa komissiota suunnittelemaan yhdessä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa yhteisön laajuisesti sovellettavan seuraamusjärjestelmän sähköisen viestinnän turval-

lisuuteen kohdistuvia rikoksia varten. Lisäksi tulisi pohtia mekanismeja, joiden avulla edistettäisiin EU:n laajuista kuluttajien (henkilökohtaista tai kollektiivista) oikeutta puolustautua yksittäisiä rikkomustentekijöitä vastaan nopean oikeudellisen menettelyn avulla.

3.13 Sääntelyjärjestelmän soveltamisalaan kuuluvien toimien lisäksi komitea kehottaa komissiota hankkimaan järjestelmällisesti tietoa EU:n ulkopuolella toimivien rikollisten tekemistä tietoturvarikoksista, kuten roskapostin lähettämisestä, verkkourkinnasta ja hakkeroinnista, ja etsimään parannuskeinoja hallitusten välisellä tasolla.

4. Huomioita

4.1 Sääntelyjärjestelmän ja uudelleentarkastelun tukeminen

4.1.1 Yhtenäisten ja yleiseurooppalaisten markkinoiden luominen sähköisille viestintäverkoille ja -palveluille edellyttää kunnollista sääntelyjärjestelmää, jotta voidaan nivoa yhteen monisyiset poliittiset ja sosioekonomiset tekijät, jotka vaativat yhdenmukaistamista. Nykyinen järjestelmä on osoittautunut tehokkaaksi, sillä sen avulla Eurooppaan on luotu kilpailukykyiset, innovatiiviset ja nopeasti kasvavat viestintäpalvelujen markkinat. Samalla on kuitenkin ilmoitettu, että tarkoituksena on sovittaa yhteen palveluntarjoajien, kuluttajien ja jäsenvaltioiden edut.

4.1.2 Järjestelmää on sovellettu kolmen vuoden ajan, ja nyt sitä on aika tarkistaa saatujen kokemusten ja tulevien haasteiden mukaisesti. Uudelleentarkastelua on pohjustettu laajasti komission analysoimien asiantuntijaselvitysten ⁽¹⁹⁾ ja kaikki sidosryhmät kattavan kuulemisprosessin avulla. Komission ehdotuksista näkyy, että kaikkia osatekijöitä on punnittu.

4.1.3 Tiedonannossa ja siihen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa ehdotetut muutokset vallitsevaan sääntelyjärjestelmään ovat tasapainoisia ja tarkoituksenmukaisia.

4.1.4 Komitea panee merkille ehdotukset, jotka koskevat eräiden vanhentuneiden säännösten poistamista järjestelmästä.

4.2 Taajuuksien hallinnointi

4.2.1 Radiotaajuuksien merkitys tuotannon tekijänä sähköisten viestintäpalvelujen ja -verkkojen (kuten matkaviestinnän, langattoman ja satelliittiviestinnän, televisio- ja radiolähetystoiminnan) ja muiden sovellusten (lyhyen kantaman laitteet, puolustustarkoitukset, liikenne, radiopaikannus ja GPS/Galileo-satelliittijärjestelmä) yhteydessä on kasvanut räjähdysmäisesti viimeksi kuluneina kymmenenä vuonna. Radiotaajuuksista riippuvaisten palvelujen kokonaisarvoksi EU:ssa arvioidaan yli 200 miljardia euroa eli 2-2,5 prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta.

⁽¹⁷⁾ Komission asiakirja KOM(2005) 203 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/22/EY yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla.

⁽¹⁸⁾ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle — Laajakaistan levinneisyserojen umpeen kurominen, CESE 1181/2006.

⁽¹⁹⁾ Mm. *Preparing the next steps in regulation of electronic communications, Analysis (2006); An Assessment of the Regulatory Framework for Electronic Communications — Growth and Investment in the EU e-Communications Sector*, London Economics yhteistyössä Pricewaterhousen kanssa (2006).

4.2.2 Koska suurin osa taajuuksista on jo myönnetty tiettyyn käyttöön tai tietyille käyttäjille, uudelleenjako tapahtuu aina nykyisten käyttäjien kustannuksella. Radiotaajuuspolitiikassa on otettava huomioon sähköisen viestinnän tarpeet mutta myös kaikki muut taajuuksien käyttöalat, joihin kuuluvat mm. tutkimus, ilmailu, meriliikenne, avaruus, audiovisuaaliala (sisältö), puolustusteollisuus, kaukokartoitus, lääketiede, osallistaminen, liikenneturvallisuus ja tieteellinen käyttö. Radiotaajuuksiin tukeutuvat toimintalinjat ovat yhä kehittyneempiä, ja ne laaditaan samalla koko Euroopan unionille.

4.2.3 Tekniikan nopea kehitys yhdistettynä lähetysten digitalisointiin ja viestintäpalvelujen keskinäiseen lähentymiseen on hämärtänyt radioliityntäalustojen ja sellaisten palvelujen välistä yhteyttä, joihin radiotaajuuksien hallinnointi on perinteisesti pohjautunut.

4.2.4 Teknisten innovaatioiden ansiosta radiotaajuuksien eri käyttäjien välisten häiriöiden riskiä voidaan pienentää huomattavasti, taajuuksien varaamiseen yksinomaan tietyille käyttäjälle on aiempaa pienempi tarve ja yleisvaltuutusten käyttöä voidaan laajentaa liittämällä niihin taajuuksien käyttöä koskevia lievähököjä teknisiä rajoituksia. Tällaisten innovatiivisten tekniikoiden avulla voitaisiin siis madaltaa taajuuksien käytön esteitä ja lisätä niiden tehokasta käyttöä.

4.2.5 EU:ssa tulee tarkistaa perinpohjaisesti taajuuksienhallinnointimekanismeja, sillä nopeasti kehittyvien sähköisen viestintäpalvelun tekniikoiden johdosta yleiseurooppalaisten taajuuksien kysyntä on valtavaa ja siihen tulee voida vastata. Yhtä lailla tärkeää on taata, että tarvittavia taajuuksia on saatavilla muille ratkaisevan tärkeille sovelluksille.

4.2.6 Käytännössä ei voida olettaa, että taajuuksien jakoa hallinnoivat eurooppalaiset sääntelyviranomaiset, joita on useita erilaisia, pystyisivät laatimaan Euroopalle yhtenäisen taajuusjärjestelmän. Järkevintä on valtuuttaa keskusvirasto — Euroopan radiotaajuusvirasto — koordinoimaan, ohjaamaan ja valvomaan tämän merkittävän resurssin hallinnointia. Koska viraston toiminta liittyy läheisesti kansalaisten perusoikeuksiin, sen olisi raportoitava toiminnastaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

4.2.7 Kaupallisiin etuihin perustuvaa radiotaajuuksien kauppaa tulisi säännellysti vapauttaa, jotta sähköisen viestinnän käytössä olevia kaupallisia taajuusalueita käytettäisiin tehokkaasti tarkoituksiin, jotka ovat taloudellisesti tuottavimpia.

4.3 Sisämarkkinat ja kilpailu

4.3.1 Sisämarkkinoiden luominen on yksi keskeisistä voimista, jotka edistävät Euroopan vaurauden kasvua ja elämänlaadun parantumista. Sisämarkkinoiden sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja on edistänyt sääntelyjärjestelmän muodostama poliittinen kehikko, jossa yhdistyvät opastus, ohjaus ja valvonta. Samalla kun tähän on päästy, on myös otettu huomioon kunkin jäsenvaltion erilaiset olosuhteet ja haasteet. Lisäksi on kannustettu lisäämään kilpailua sekä investointeja verkkoihin ja palveluihin.

4.3.2 Sisämarkkinoita luotaessa tulisi aina varmistaa, että yleinen etu — yleinen hyöty — on etusijalla yksityiseen ja yritysten etuun nähden. Markkinat eivät yksin pysty kunnolla sääntelemään itseään yleistä hyötyä ajatellen. Näin on erityisesti silloin, kun on kyse palvelujen laadusta tai kun kilpailu on heikkoa. Tarvitaan siis vahva sääntelyjärjestelmä, jonka avulla ajetaan laajojen kansalaisjoukkojen etuja Lissabonin strategian mukaisesti sekä varmistetaan, että kansalaisten saatavilla on parasta mahdollista teknologiaa parhaaseen mahdolliseen hintaan.

4.3.3 Suurin osa palveluntarjoajista ja verkko-operaattoreista toimii yhden jäsenvaltion markkinoilla. Komitea on kuitenkin huolissaan siitä, että suurten monikansallisten palveluntarjoajien ja verkko-operaattorien liiallinen painoarvo sääntelyjärjestelmässä saattaa johtaa oligopolien syntymiseen ja siihen, että muutamat suuret yhtiöt hallitsevat EU:n markkinoita. Sääntelyjärjestelmässä tulee ottaa tämä huoli asianmukaisesti huomioon, eikä monikansallisten yhtiöiden tulisi saada järjestelmässä epäoikeudenmukaista etua kansallisten operaattorien kustannuksella.

4.3.4 Sähköisen viestinnän sisämarkkinat saatettaisiin saada nopeammin ja suuremmin toteutetuiksi täysimääräisesti, jos alalla olisi pankkialan mallin mukaan keskitetty eurooppalainen sääntelyviranomaisen. Se, ettei kansallisten sääntelyviranomaisen asiantuntemusta ja harkintakykyä enää hyödynnettäisi nykyiseen tapaan, voisi kuitenkin heikentää joidenkin maiden asemaa, ja kansallinen vastustus saattaisi haitata sisämarkkinoiden täysimääräistä toteutumista.

4.3.5 Toistaiseksi paras ratkaisu on vahvistaa nykyistä hajautettua sääntelyjärjestelmää siten, että komissio hyödyntää jo olemassa olevia komiteoita ja poliittisia neuvonantorakenteita yhä enemmän. On parempi sopia yhteisestä lähestymistavasta kuin yrittää ajaa läpi yleisratkaisua, jonka pitäisi soveltua kaikille.

4.3.6 Vaikka asia ei kuulukaan sääntelyjärjestelmän soveltamisalaa, komitea ilmaisee huolensa siitä, että huonolaatuinen mediasisältö saattaa lisääntyä epäsuotavasti, kun sähköisissä viestintäverkoissa tarjottavien kansainvälisten mediapalvelujen määrä kasvaa nopeasti. Komission tulisi pohtia, millä tavoin EU:n politiikalla voitaisiin tukea korkealaatuisen ja etenkin EU:n kulttuurista monipuolisuutta ilmentävän mediasisällön tuottamista ja levittämistä.

4.4 Kuluttajien oikeudet

4.4.1 Kun saatavilla olevat palvelut monipuolistuvat ja markkinoille tulee uusia yleiseurooppalaisia palveluja, kuluttajien on tärkeää saada riittävästi tietoa valintojen tekemiseksi. Palvelujen laadun ja selkeiden hintojen takaamiseksi kuluttajien on saatava korkealaatuista tietoa kilpailevista tarjouksista. Kuluttajien oikeuksia koskeva lainsäädäntö tulee lisäksi pitää ajan tasalla, jotta se pystyy vastaamaan markkinoiden uusiin liikkeisiin. Komitea ehdottaa, että kansallisia sääntelyviranomaisia kannustettaisiin ottamaan käyttöön standardoituja arviointiperusteita sisältäviä verkkotyökaluja, joiden avulla kuluttajien on entistä helpompi vertailla markkinoilla kilpailevien tuottajien sähköisen viestinnän tarjontaa (palveluja ja hintoja).

4.4.2 Komitea toteaa, että yleispalveludirektiivi kaipaa ajantasaistusta, ja pitää tervetulleena komission ehdotusta julkaista ensi vuonna keskusteluasiakirja vihreän kirjan muodossa. Heikosti kehittyneiden alueiden asukkaat eivät kuitenkaan saa joutua vielä huonompaan asemaan sen johdosta, että määrävässä asemassa olevilta palveluntarjoajilta poistetaan yleispalveluvelvoitteita. Digitaalisesta kahtiajaosta tulee vielä nykyistäkin pahempi ongelma, kun liiketoiminnan uudet mallit vievät siihen suuntaan, että nopean laajakaistayhteyden käyttäjille tarjotaan yhä enemmän verkko-tv-palveluja.

4.4.3 Jos päädytään siihen, ettei yleispalveluvelvoite enää ole oikeudenmukainen tai käyttökelpoinen tapa taata keskeisten modernien sähköisen viestinnän palvelujen (esim. laajakaistapalvelujen) saanti, tulee digitaalisen kahtiajaon umpeen kuromiseksi löytää vaihtoehtoisia rahoitusmekanismeja, joita voisivat olla EU:n rakennerahastot.

4.5 Turvallisuus

4.5.1 Komitea viittaa lausuntoonsa turvallisen tietoyhteiskunnan strategiaa koskevasta asiakirjasta KOM(2006) 251 ja näkemykseensä siitä, että yhteisön aloitteita yhdistämään tarvitaan integroitu tietoturvastrategia.

4.5.2 Sähköisten viestintäverkkojen turva-aukot heikentävät huomattavasti kuluttajien luottamusta ja halua käyttää palveluja.

Ne voivat myös vaarantaa EU:n kansalaisten oikeuden yksityisyyden suojaan. Komission tulee toimia tarmokkaasti verkkojen turvallisuuden ja kansalaisten oikeuksien suojaamiseksi. Komitea on tyytyväinen toimenpiteisiin, joita sääntelyjärjestelmän uudelleentarkastelua koskevassa asiakirjassa ehdotetaan näiden seikkojen korjaamiseksi.

4.5.3 Sähköisen viestinnän turvallisuus on olennaisen tärkeää tietoteknologian ja siihen liittyvien palvelujen käyttöönoton ja kasvun kannalta. Kaikkialla EU:ssa tulee langettaa ankaria seuraamuksia, jotta kyseisenlaiset rikokset eivät heikentäisi kuluttajien luottamusta ja viivästyttäisi tietoyhteiskunnan kehitystä. Komitea kehottaa komissiota suunnittelemaan yhdessä kansallisten sääntelyviranomaisten kanssa koko yhteisössä sovellettavan seuraamusjärjestelmän sähköisen viestinnän turvallisuuden kohdistuvia rikoksia varten. Lisäksi tulisi pohtia mekanismeja, joiden avulla edistettäisiin kuluttajien oikeutta puolustautua rikkomustentekijöitä vastaan.

4.5.4 Sen lisäksi, että turvaongelmia aiheutuu EU:ssa oleskelevien henkilöiden toiminnasta, eurooppalaisia verkkoja ja unionin kansalaisia vastaan hyökätään päivittäin myös unionin ulkopuolelta. Tällaisten hyökkäysten tekijöiden kiinni saamiseksi tulisi tehdä kaikki voitava. Tähän sisältyy myös se, että valtiot, joista hyökkäyksiä tehdään, tulee saattaa vastuuseen aiheuttamastaan vahingosta.

Bryssel 16. helmikuuta 2007.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Dimitris DIMITRIADIS